

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

2026
mart

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

**TOSHKENT SHAHRIDAGI TURIN
POLITEXNIKA UNIVERSITETI**

*Xalqaro ilmiy-amaliy onlayn konferensiya
materiallari to'plami*

**“GLOBAL RAQAMLI INTEGRATSIYALASHUV:
2030-YILGACHA YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA
TEXNOLOGIK VA INDUSTRIAL SANOATNI RIVOJLANTIRISH
ORQALI MIKRO VA MAKROIQTISODIY BARQAROR
O'SISHNI TA'MINLASH DOLZARBLIGI”**

**“GLOBAL DIGITAL INTEGRATION: THE RELEVANCE OF
ENSURING MICRO AND MACROECONOMIC SUSTAINABLE
GROWTH THROUGH TECHNOLOGICAL AND INDUSTRIAL
DEVELOPMENT IN THE TRANSITION TO A GREEN
ECONOMY BY 2030”**

**«ГЛОБАЛЬНАЯ ЦИФРОВАЯ ИНТЕГРАЦИЯ:
АКТУАЛЬНОСТЬ ОБЕСПЕЧЕНИЯ УСТОЙЧИВОГО
МИКРО- И МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО РОСТА ЧЕРЕЗ
РАЗВИТИЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЙ И ИНДУСТРИАЛЬНОЙ
ПРОМЫШЛЕННОСТИ В ПЕРЕХОДЕ К ЗЕЛЁНОЙ
ЭКОНОМИКЕ К 2030 ГОДУ»**

3-MAXSUS SON

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr.
2026-yil, mart.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Iloxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

ICT week Uzbekistan 2025: Milliy texnologiyalar haftaligining yakunlari va ularning O'zbekiston IT-ekotizimiga ta'siri.....	16
Jumaboyev Akmaljon Sheraliyevich	
THE ROLE OF STATE FINANCIAL CONTROL IN THE EFFICIENT USE OF BUDGET FUNDS	20
Gulyor Akhmatovna Kasimova, Biybinaz Makhmut qizi Esenbaeva	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ПЛАТЁЖНЫХ СИСТЕМ В ФОРМИРОВАНИИ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	22
Шамахмудова Шоира Олег кизи	
UZBEKISTAN'S STRATEGY FOR TRANSITION TO A GREEN ECONOMY: LABOR MARKET TRANSFORMATION, CHALLENGES AND PROSPECTIVE OPPORTUNITIES.....	27
Akbarova Barno Shukhratovna, Chintemirova Diyora Shukhratovna	
MODELS FOR MANAGING EDUCATIONAL REFORMS IN THE CONTEXT OF CULTURAL DIFFERENCES.....	32
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
4-SANOAT INQILOBINING RAQAMLI TURIZMGA TA'SIRINI VAHOLASH	38
Sevinchova Nilufar Ne'mat qizi	
КОНЦЕПТУАЛЬНАЯ МОДЕЛЬ ИНТЕГРИРОВАННОЙ СИСТЕМЫ ESG-ТРАНСФОРМАЦИИ ПРОМЫШЛЕННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ДРАЙВЕР ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ.....	41
Ташпулатов Дильмурад Рустамович	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA FOIZSIZ MOLIYA MEKANIZMLARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	44
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOG'INI RIVOJLANTIRISH VA BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	47
Tadjimirzayev Anvar Abduvaxidovich	
RAQAMLI IQTISODIY DINAMIKANI KOMPLEKS FUNKSIYALAR YORDAMIDA MODELLASHTIRISH.....	52
Ibrohimova Nilufar Qahramon qizi	
SANOAT SEKTORIDA BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA "YASHIL" INVESTITSIYALARNING IQTISODIY AHAMIYATI.....	55
Ibragimov Zaxid Taxirovich	
LOGISTIKA PROVAYDERLARI XIZMATLARIDAN FOYDALANISH ASOSIDA TEMIR YO'L TRANSPORTI RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	59
Raximov Xasan Shukurjonovich	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К ИСПОЛЬЗОВАНИЮ ИНСТРУМЕНТОВ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ В РАЗЛИЧНЫХ ОТРАСЛЯХ ЭКОНОМИКИ	64
Сидиков Зиёдулло Равшанович, Холиярова Шохиста Кахрамоновна	
SUG'URTA TASHKIOTLARINING BOZOR IQTISODIYOTIDAGI AHAMIYATI	68
Azamatova G.I.	
DON MAHSULOTLARINI YETISHTIRISH VA QAYTA ISHLASHDA INVESTITSIYALAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	71
Po'latova Sug'diyona, S.Y.Xamidova	
MAHALLIY BUDJETLARNING DAROMAD BAZASINI KENGAYTIRISH ASOSIDA XARAJATLAR BARQARORLIGINI TA'MINLASH (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA).....	74
Safarmurodova Marjona To'raqulovna	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA SOLIQ IMTIYOZLARI VA PREFERENSIYALARINING IQTISODIY AHAMIYATI.....	77
Allaberganova Kumush Javlonbek qizi, Beknazarova N.T.	

РАЗВИТИЕ OPEN BANKING КАК ДРАЙВЕР ФОРМИРОВАНИЯ КОНКУРЕНТНОЙ ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМЫ В УЗБЕКИСТАНЕ	80
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр ўғли	
NAVIGATING TAX RISKS ARISING IN THE MANAGEMENT OF ENTERPRISES.....	83
Maxmudov Rahimjon Hamid o'g'li	
DVIGATELNING TASHQI TEZLIK TAVSIFNOMASIGA DVIGATEL QUVVATI, TIRSAKLI VALINING MAKSIMAL AYLANISHLAR SONI, SOATLI YONILG'I SARFI VA SOLISHTIRMA YONILG'I SARFLARIGA TA'SIRI.....	86
Abdug'aniyev Shohruh Oxunjon o'g'li, Abdusattorov Nodirjon Abduljalil o'g'li	
FROM TRADITIONAL BANKING TO FINTECH ECOSYSTEMS: PERFORMANCE IMPLICATIONS	90
Rano Parpieva	
ZAMONAVIY SHAROITDA MEHNAT MOTIVATSIYASI NAZARIYASINI RIVOJLANTIRISHDA INSONIY MUNOSABATLAR MAKTABINING AHAMIYATI	92
Aslanov Aziz Mexmonovich	
ВОДНО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ КОМПРОМИСС В СИСТЕМЕ ЦУР УЗБЕКИСТАНА: ЭМПИРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ МЕЖЦЕЛЕВЫХ КОНФЛИКТОВ	96
Салахутдинова Юлдуз Голибовна	
THE ECONOMIC IMPORTANCE OF INTERNATIONAL TRADE AND ITS ROLE IN GLOBAL GROWTH	99
Nurova Farog'at Salohiddin qizi	
AHOLINING MOLIYAVIY FIRIBGARLIKKA ALDANISH EHTIMOLINI KAMAYTIRISHDA MOLIYAVIY TA'LIMNING O'RNI.....	102
Irgashev Anvar Farxodovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA TASHQI SAVDONI OPTIMALLASHTIRISH VA ENERGETIKA XAVFSIZLIGINI BOSHQARISH MEKANIZMLARI.....	105
Nosirbekov Sanjarbek Toxirbekovich	
SANOATDA IQTISODIY MOLIYAVIY HISSOBOTLAR XALQARO STANDARTLARINI RAQOBATBARDOSH KORPORATIV STRATEGIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA QO'LLASH	107
Turaboyev Ibroxim Ismoil o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	111
Xakimov Akbar Anvarovich	
AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA NOMODDIY AKTIVLARNING IQTISODIY MAZMUN-MOHİYATI	114
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQIDAN OLINADIGAN SOLIQLAR VA MAJBURIY TO'LOVLAR HISOBINI O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOLIQ KODEKSI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	117
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARI RAQAMLI INFRATUZILMASINI MODERNIZATSIYA QILISH	119
Hazratkulov Faxriyor Abdumuxammad o'g'li	
ОЦЕНКА ЛИДЕРСКОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ СФЕРЫ КУЛЬТУРЫ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ КРЕАТИВНОЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА	122
Абдусаламова Фароғат Сунатиллаевна	
STATE OF DEVELOPMENT AND DYNAMICS OF THE FRUIT PROCESSING INDUSTRY.....	125
Yusufova Laylo Gayrat kizi	
STARTAP LOYIHALARINING MILLIY IQTISODIYOTNING INNOVATSION RIVOJLANISHIDAGI ROLI.....	132
Ko'chimova Madinabonu Qaxramon qizi, Sheraliyev Nurbek Jumanazar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI SAMARADORLIGI VA BOZOR QIYMATINI SHAKLLANTIRISHNING KO'P FAKTORLI MODELLARI.....	135
Jumatova Gulzar Maxmud qizi	

INNOVATSION RIVOJLANISHDA MEHNAT RESURSLARINING SAMARADORLIGINI HISOBLASH USULLARI.....	139
Artiqova O'g'iljon Zafar qizi	
INSTITUTIONAL FEATURES OF STATE REGULATION OF PRODUCT QUALITY MANAGEMENT.....	143
Atakulov Askad Raimkulovich	
TA'LIM MARKAZINING OBRO'SI VA RAQOBATBARDOSHLIGIGA MALAKALI XODIMLARNING TA'SIRINI BAHOLASH.....	146
Razzoqova Zebo Xusniddinovna	
THE IMPACT OF RAPID TAX DISPUTE RESOLUTION SYSTEMS ON THE BUSINESS ENVIRONMENT AND PROSPECTS FOR THEIR DEVELOPMENT.....	149
Solihova Xumora Xasan kizi	
МОДЕЛИРОВАНИЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКОГО ВЛИЯНИЯ ОБЩЕСТВА 5.0 НА УСТОЙЧИВОЕ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ СТРАН БРИКС-Т.....	153
Калдибаев Нурлан Алимжанович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIVAVIY SHAFFOFLIKNING INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIRI.....	156
Kurashev Sobir Saidmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-AMALIY O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	159
Po'latova Mavluda Sanjar qizi	
ПРИЗНАКИ ПРОБЛЕМНЫХ КРЕДИТОВ И УПРАВЛЕНИЕ ИХ КАЧЕСТВОМ.....	162
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
THE ECONOMIC ESSENCE OF LABOR AND ITS INTERPRETATION IN THE CONTEXT OF INTERNATIONAL FINANCIAL REPORTING STANDARDS.....	165
Nomozov Ilhomjon Ziyadullah ugli	
MADANIYLASHTIRILGAN GO'SHTNING QAYTA ISHLANGAN GO'SHT MAHSULOTLARI XOM ASHYOSIDA ISHTIROKI.....	168
Xaydarova Sitara Suranbay qizi	
NOMODDIY AKTIVLAR AUDITIDA RISKLARNI BAHOLASH VA AUDITORLIK DALILLARINI TO'PLASH USLUBIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH.....	170
Ishanqulov Izzatilla Nurillayevich	
MEHNAT HAQI AUDITINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI VA XALQARO AUDIT STANDARTLARI (ISA) KONTEKSTIDAGI TALQINI.....	173
Nomozov Ilhomjon Ziyodullo o'g'li	
BANK RISKLARINING BANK FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI, TURLARI VA XUSUSIYATLARI.....	175
Hakimova Nargiza Abdulkarimovna	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA TADBIQ QILISH YO'NALISHLARI VA INSTRUMENTLARI TAHLILI.....	180
Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA TADBIQ QILISH YO'NALISHLARI VA INSTRUMENTLARI TAHLILI

Abdurahmonov Abdumalik Abdurashidovich

TDIU doktoranti

Abdumalikabdurakhmonov9@gmail.com

Annotatsiya. *Mazkur tezisda raqamli transformatsiya amalga oshirishda yo'nalishlari, darajalari va instrument tahlillari, horij tajribalarini tahlil qildik. Shuningdek, raqamli transformatsiya darajasini aniqlash uchun maxsus so'rovnoma savollarini tuzib chiqdik.*

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, raqamli yetuklik modeli, raqamli yetuklik darajalari, raqamli transformatsiya strategiya.

Raqamli transformatsiya sohasidagi jadal o'zgarishlar biz yashayotgan va ishlayotgan dunyoga ta'sir qilmoqda, natijada yangi texnologiyalar yangi bozorlarni yaratdi, bu esa o'z navbatida yangi raqobatchilar va yangi mijozlarni yaratadi. Ushbu raqamli davrda muvaffaqiyatga erishish uchun korxonalar nafaqat mijozlar, xodimlar va fuqarolar uchun yuqori tajribalarni taqdim etishlari, balki ularning va'dalarini samarali va tezkor tarzda bajarishlari lozim. Imkoniyatlar keng, lekin faqat ular qanchalik uzoq va tez o'zgarishi kerakligini anglaydigan tashkilotlar yetarli emas. Hozirda ko'pchilik korxonalar uchun raqamli transformatsiya ularni rivojlanishi uchun asos deb hisoblanadi. To'g'ri amalga oshirilsa, bu tashkilotlarga barqaror rivojlanishga erishish va raqobatchilardan oldinda bo'lishga imkoniyat yaratib beradi. Biroq, texnologiya doimo kengayib borayotgani sababli, ba'zi kompaniyalar qayerdan boshlash borasida qiyinchiliklarga duch kelishi mumkin.

Bunday hollarda avvalo digital maturity model (Raqamli yetuklik modeli) keyin roadmap (yo'l xarita) strategik usulini qo'llash qulay va samarali natija beradi deb hisoblaymiz. Raqamli yetuklik modeli- kompaniya yoki tashkilotning raqamli yetuklik daraja ko'rsatkichini ifoda etgan holda, kompaniyaga to'g'ri va samarali yo'nalish bera oladigan instrument hisoblanadi va tashkilotga qarab modellar turlicha ifodalanadi. Raqamli yetuklik jarayoni bosqichlari turli xil ko'rinishda bo'lishi mumkin va har biri turlicha darajalarda kompaniyaning biznes jarayonlarini raqamlashtirish vazifalari bilan o'lchanadi. Obyektga bog'liq bo'lgan holda, raqamli yetuklik xususiyatlari o'zgarishi mumkin, masalan:

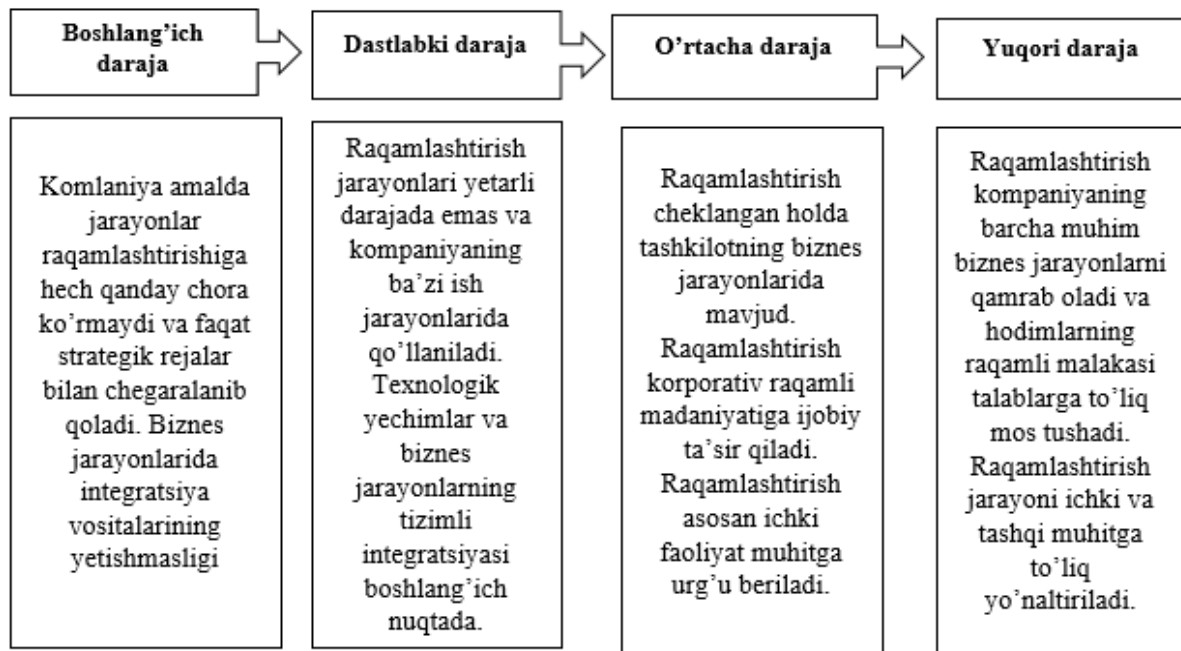
Tadbirkorlik sektor va iqtisodiy munosabatlar uchun raqamli yetuklik tadbirkorni tijoriy maqsadlariga kerakli raqamli texnologiyalar yordamida maqsadga erishish va samarali natija ko'rsatishga imkon yaratib beradi;

Hukumat doirasidagi tashkilotlar uchun raqamli yetuklik raqamli texnologiyalardan kelgan ma'lumotlar tahliliga tayangan holda hukumat tomonidan samarali tashabbuslar va yo'nalishlar ishlab chiqishga xizmat qiladi;

Mustaqil tadqiqot o'tkaza oladigan, muammolarni tahlil qila oladigan va samarali yechimlar, takliflar qiladigan ijtimoiy institutlar uchun raqamli texnologiyalar iqtisodiyotni yanada rivojlanishi uchun ulkan hissa qo'shadi.

Boshlang'ich nuqtadan oxirgi nuqtasigacha quyidagicha baholanadi: korporativ maqsadlarga yetishishga ta'sir ko'rsatadigan, kompaniyaning asosiy biznes jarayonlarida raqamli texnologiyalar tadbiriq etish jarayoni; tashkilot kontseptsiyasi va siyosatini belgilaydigan korporativ raqamli madaniyati; kompaniyaning maqsadli auditoriyasini qamrab olish; Hodimlarning tashkiliy moslashuv strukturasi shakllanishi. Raqamli yetuklik darajasini aniqlash uchun Погорельцев А.С., Салимянова И.Г ning "ОСОБЕННОСТИ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ" maqolasida asosan jihatga: texnologiya, hodimlar, boshqaruv va aloqaga urg'u bergan holda 4 qismga asoslangan holda baho berishni quyidagicha taklif qilishgan¹ (1-rasm):

1 [ОСОБЕННОСТИ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ – тема научной статьи по экономике и бизнесу читайте бесплатно текст научно-исследовательской работы в электронной библиотеке КиберЛенинка \(cyberleninka.ru\)](#)

1-rasm. Kompaniyaning raqamli yetuklik darajasi ko'rsatkichi.

Amerikaning xalqaro tarmoq jihozlarini ishlab chiqarish va savdosi bilan shug'ullanuvchi kompaniyasi, Cisco tomonidan tashkilotning raqamli yetuklik darajasini aniqlab beruvchi metodi ishlab chiqildi. Metodika kompaniyaning 4 ta jihatga asoslanadi:

1. Strategiya va tashkilot
2. Jarayonlar va kompaniya siyosati
3. Texnologiyalar
4. Hodim va malaka

Metodika doirasida mutahassislar tomonidan kompaniyaning 4 ta ketma-ket yetuklik bosqichlarni belgilab berilgan:

- Raqamlashtirishga befarq
- Raqamlashtirish boshlanish jarayonida
- Raqamlashtirish jarayonida
- Raqamli yetuklik darajasida

Mazkur metodikaning, fikrimizcha, yaxshi tomoni baholash katta hajmdagi mehnat talab qilmaydi, nuqsonli jihati esa baholashni o'tkazmoqchi bo'lgan mutahassislardan professional talablar va baholanadigan parametrlarga nisbatan aniq ko'rsatkichlar mavjud emas, undan tashqari yakuniy baho har bir mutahassisning shaxsiy qarashiga bog'liq bo'ladi.

Belarussiya davlat akademiyasi tomonidan "Kompaniyaning raqamli transformatsiyasini amalga oshirishning ilmiy-metodologik ta'minoti" dasturini ishlab chiqishda kompaniyaning raqamli yetuklik darajasini aniqlash bo'yicha metodologik yondashuv ishlab chiqildi. Mazkur yondashuv tomonidan raqamli transformatsiyaga ehtiyoji bo'lgan, korxonaning asosiy biznes jarayonini aks ettiruvchi va o'zaro funktsional jihatdan bog'liq bo'lgan oltita komponentni baholash hamda ularning raqamli transformatsiya ko'rsatkichiga ta'sirini hisobga olish taklif qilindi²:

- Maqsad va strategiya
- Boshqaruv va tashkiliy struktura
- Jarayonlar va ma'lumotlar
- Mahsulot va istemolchilar
- Raqamli madaniyat va inson kapitalining rivoji
- Raqamli infrastruktura va texnologiyalar

Raqamli yetuklik ko'rsatkichini aniqlash so'rovnoma orqali amalga oshirish taklif qilinadi. Buning uchun so'rovnoma savollari tuziladi, ya'ni har bir rivojlanish bosqichida (0 dan 4 gacha) raqamli yetuklik modeli komponentini ifoda etuvchi savollar beriladi. So'rovnoma savollariga javoblarni belgilash kompaniya hodimlari tomonidan yoki mutahassis tomonidan amalga oshiriladi. So'rovnomada respondentlar har bir savolga javob tariqasida raqamli yetuklik darajasini aniqlovchi holisona bal qo'yishadi. Quyidagi jadvalda namuna sifatida

2 Методический подход к оценке цифровой зрелости предприятия/В. М. Ивашко/3-6с.

keltirilgan (1-jadval):

1-jadval. Raqamli yetuklik darajasini baholash uchun so'rovnoma namunasi³

Savollar	Javoblar varianti
Raqamli rivojlanish maqsadlari va kompaniyaning rivojlanish strategiyasini o'zaro muvofiqligini qanday baholaysiz	<p>0-kompaniyaning rivojlanish strategiyasi ishlab chiqilgan, ammo raqamli transformatsiyalar hali inobatga olinmagan; raqamli rivojlanish maqsadlari mavjud emas;</p> <p>1-Rivojlanish strategiyasi alohida jarayonlarning raqamlashtirish jarayonlarini o'z ichiga oladi; faqat yuqori boshqaruvchilar raqamli malakaga ega;</p> <p>2-Raqamli rivojlanish strategiyasi barcha biznes jarayonlarda raqamli innovatsiya texnologiyalarini ishlab chiqish va qo'llash bilan ifodalanadi; yuqori va o'rta darajali boshqaruvchilar raqamli malakaga ega;</p> <p>3-kompaniyaning raqamli transformatsiya strategiyasi ishlab chiqilgan, strategiyaning konsepsiyasi barcha biznes jarayonlarini ishlab chiqish, amalga oshirish va boshqarish uchun zamonaviy AKT instrumentlarini qo'llash; kompaniyaning barcha hodimlari raqamli malakaga ega;</p> <p>4-Innovatsion raqamli strategiya konsepsiyasi kompaniyadagi barcha biznes jarayonlarni ishlab chiqishda, tadbiq etishda va boshqaruvda texnologik yetakchilikka erishishni o'z ichiga oladi; kompaniyaning barcha hodimlari raqamli malakaga ega;</p>

A. A. Чурсин, Т. В. Кокуйцева tomonidan "Развитие методов оценки цифровой зрелости организации с учетом регионального аспекта" maqolasida keltirilishicha hozirgi iqtisodiy instrumenti kompaniyaning raqamli yetuklik darajasini quyidagilarga asoslangan holda belgilanadi:

- Ichki raqamli yetuklik (raqamli texnologiyalarni tadbiq etishda kompaniyaning ilmiy-texnologik va ishlab chiqarish tayyorgarligi);

- Tashqi raqamli yetuklik (kompaniyaning raqamli iqtisodiyotga tayyorgarligi).

Kompaniyaning raqamli yetukligini baholash uchun dastlabki ma'lumotlar sifatida quyidagi ko'rsatkichlar – jadvalda ifodalangan va tashkilotning raqamli yetukligi uchun ma'lumotlarni tayyorlash quyidagi vaqtlarda amalga oshiriladi:

1. Raqamli transformatsiya strategiyasini ishlab chiqishda;
2. Raqamli transformatsiya strategiyasini amalga oshirishda;
3. Raqamli transformatsiya strategiyasini takomillashtirishda;

Raqamli transformatsiya yo'l xaritasi - bu tashkilot o'z biznes maqsadlariga erishish uchun raqamli texnologiyani qanday qo'llashi va pirovardida yanada barqaror, kelajakka mos biznesga aylanishini tushuntiruvchi aniq jarayondir.

Yo'l-xarita raqamli transformatsiya strategiyani muhim jihatidir. Strategiya - bu kelajakda qayerda bo'lish maqsad qilingan bo'lsa va nima uchun aniq tasavvurni yaratadigan reja bo'lsa, yo'l xaritasi strategiyani vizualizatsiyasidir. U maqsadlarga erishish uchun ma'lum vaqt oralig'ida bajarish kerak bo'lgan barcha tadbirlarni belgilaydi.

Raqamli transformatsiya yo'l xaritasining quyidagi afzalliklari:

- *Aniqlik.* G'oyaga ega bo'lish boshqa, amalga oshirish boshqa narsa. Yo'l xaritasi hodimlarga nima, qachon va qanday amalga oshirilishi lozim bo'lgan vazifalarni aniq ko'rsatadi.

- *Inklyuzivlik.* Hech kim o'zini chetda his qilishni xohlamaydi. Kengash zalida faqat bir nechta qaror qabul qiluvchilar boshqalarga rahbarlik qilsa, bu norozilik kayfiyatini keltirib chiqarishi mumkin. Hamma o'z fikrini bildirishi va har kim o'z o'rnini va maqsadini bilishini ta'minlash orqali jamoani birlashtirish lozim.

- *Samaradorlik.* Yo'l xaritasidan foydalanish hodimlarga kundalik harakatlariga ustuvor ahamiyat berishga yordam berishning eng samarali usuli hisoblanadi. Aniq reja bilan biznes eng kam aylanma yo'l bilan ideal manzilga yetib borishi mumkin.

- *Raqamli transformatsiya bo'yicha bosqichma-bosqich ko'rsatmalar.* Muvaffaqiyatli raqamli transformatsiya yo'l xaritasini yaratish uchun yo'l xaritasini bosqichma-bosqich va bir vaqtning o'zida bajariladigan ishlar ro'yxatini

3 Методический подход к оценке цифровой зрелости предприятия/В. М. Ивашко/3-6с

ko'rsatadigan bosqichlarga bo'lish lozim. Ushbu ko'rsatmalarga rioya qilgan holda, ko'plab maqolalar kabi umumiy ma'lumot berish o'rniga, nima qilish kerakligini batafsil ko'rsatmalar orqali rejalashtirish ro'yxatiga ega bo'lish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. [ОСОБЕННОСТИ ОЦЕНКИ ЦИФРОВОЙ ЗРЕЛОСТИ ОРГАНИЗАЦИЙ – тема научной статьи по экономике и бизнесу читайте бесплатно текст научно-исследовательской работы в электронной библиотеке КиберЛенинка \(cyberleninka.ru\)](#)
2. Методический подход к оценке цифровой зрелости предприятия/В. М. Ивашко/3-6с. 2017.
3. А. А. Чурсин, Т. В. Кокуйцева/ Развитие методов оценки цифровой зрелости организации с учетом регионального аспекта/450-462с.
4. Стаценко В. Е./ “Трансформация инструментов управления инновационно-ориентированной компанией в условиях цифровизации экономического пространства”/18-35с.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100